Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2018. gada 4. aprīlī
(OR. en)

7644/18

Starpiestāžu lieta:
2017/0220 (COD)

INST 135
POLGEN 34
CODEC 468

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Direktors *Jordi AYET PUIGARNAU* kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2018. gada 28. marts
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs *Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN* kungs
K-jas dok. Nr.:	COM(2018) 157 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI - Ziņojums par Regulas (ES) Nr. 211/2011 par pilsoņu iniciatīvu piemērošanu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2018) 157 *final*.

Pielikumā: COM(2018) 157 *final*

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 28.3.2018.
COM(2018) 157 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Ziņojums par Regulas (ES) Nr. 211/2011 par pilsoņu iniciatīvu piemērošanu

Eiropas pilsoņu iniciatīva (EPI) ir instruments, kas ļauj vienam miljonam pilsoņu aicināt Eiropas Komisiju iesniegt priekšlikumu Savienības tiesību aktam Līgumu īstenošanas nolūkos. Tā ir rīks darba kārtības noteikšanai un līdzdalībai Savienības demokrātijas izpausmēs. Noteikumi, ar kuriem tiek reglamentēta Eiropas pilsoņu iniciatīva, balstās uz Lisabonas līguma[1] noteikumiem un tiek īstenoti ar regulu par Eiropas pilsoņu iniciatīvu, ko piemēro kopš 2012. gada 1. aprīļa[2]. Kopš tā laika iniciatīvu organizatori ir savākuši aptuveni 9 miljonus paziņojumu par atbalstu no pilsoņiem visā Eiropas Savienībā.

EPI regulas 22. pantā ir paredzēts, ka ik pēc trīs gadiem Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs regulas piemērošanu.

2015.–2018. GADS: CEĻĀ UZ PĀRSKATĪTU PILSOŅU INICIATĪVU

Pirmajā Komisijas ziņojumā, kas pieņemts 2015. gada 31. martā, uzskaitītas vairākas problēmas, kas izriet no EPI regulas īstenošanas tās pašreizējā formā un aptver kā tehniskos vai loģistikas aspektus, tā politiskas dabas jautājumus[3].

Šā ziņojuma rezultātā tika pārskatīts EPI instruments, lai apkopotu viedokļus par veidiem, kā uzlabot tā īstenošanu. Tas ietvēra konsultācijas ar galvenajām ieinteresētajām personām un sarunu partneriem, tostarp ES iestādēm un padomdevējām struktūrām, dalībvalstīm, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un EPI organizatoriem, un šo dalībnieku pienesumu. "EPI dienas", kuras katru gadu kopš 2012. gada rīko Eiropas ekonomikas un sociālo lieto komiteja un daži pilsoniskās sabiedrības partneri, ir nodrošinājušas forumu diskusijai un viedokļiem. Citas ES iestādes un struktūras, kā arī dažādas ieinteresētās personas, arī ir veikušas savus instrumenta izvērtējumus un novērtējumus. Konkrētāk, Eiropas Parlaments 2015. gada 28. oktobrī[4] pieņēma rezolūciju, kurā tika aicināts pārskatīt regulu.

Ņemot vērā iepriekšminēto, Komisija 2017. gada 13. septembrī[5] pieņēma priekšlikumu jaunai regulai par pilsoņu iniciatīvu (šajā ziņojumā turpmāk – "priekšlikums"). Tā mērķis ir pilnā apmērā īstenot EPI potenciālu, padarot to organizatoriem un atbalstītājiem pieejamāku, mazāk apgrūtinošu un vieglāk lietojamu. Priekšlikumā ņemti vērā daudzie viedokļi, kas apkopoti iepriekšējo gadu laikā, kā arī piezīmes, kas saņemtas saistībā ar

[1] Līguma par Eiropas Savienību 11. panta 4. punkts un Līguma par Eiropas Savienības darbību 24. pants.

[2] Regula (ES) Nr. 211/2011, ko Eiropas Parlaments un Padome pieņēma 2011. gada februārī. Šo regulu papildina Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 1179/2011 (2011. gada 17. novembris), ar ko nosaka tehniskās specifikācijas vākšanas tiešsaistes sistēmām.

[3] Ziņojums par Regulas (ES) Nr. 211/2011 par pilsoņu iniciatīvu piemērošanu – 2015. gada 31. marts.

[4] Eiropas Parlamenta 2015. gada 28. oktobra rezolūcija par Eiropas pilsoņu iniciatīvu.

[5] COM(2017) 482, 13.9.2017.

2017. gadā rīkoto sabiedrisko apspriešanu par šo pārskatīšanu. Tie ir apkopoti dienestu darba dokumentā, kas pievienots priekšlikumam un kurā iekļauta arī informācija par jautājumiem saistībā ar EPI darbību, kā arī uzlabojumu iespēju analīze[6], kam pamatā ir Komisijas pētījumi, kas uzsākti nolūkā papildināt EPI pārskatīšanu[7].

Priekšlikumā uzmanība pievērsta galvenajām nepilnībām, kuras konstatētas pārskatā, proti:

- grūtības iedzīvotājiem ierosināt juridiski pieņemamas iniciatīvas – to apliecina salīdzinoši augstais reģistrācijas atteikumu skaits pirms parakstu vākšanas uzsākšanas (30 % reģistrācijas lūgumu Komisija nevarēja reģistrēt, jo ierosinātās iniciatīvas bija acīmredzami ārpus Komisijas pilnvaru jomas);
- sarežģīts un apgrūtinošs process, ar ko iniciatīvu organizatori saskaras, vācot paziņojumus par atbalstu, par ko liecina zemais sekmīgu iniciatīvu īpatsvars (t. i., tādu iniciatīvu īpatsvars, kurās vienu gadu ilgajā vākšanas posmā tiek savākts nepieciešamais parakstu skaits); piem., EPI grafika neelastīgums; atšķirīgas datu prasības parakstītājiem dažādās dalībvalstīs; sarežģīts process attiecībā uz paziņojumu par atbalstu vākšanu tiešsaistē;
- kopumā salīdzinoši ierobežota diskusija un ietekme, ko raisījušas pilsoņu iniciatīvas.

Pašreizējās tiesību sistēmas ietvaros Komisija jau ir veikusi dažādus neleģislatīvus pasākumus, lai ieviestu praktiskus uzlabojumus EPI instrumenta īstenošanā. Proti, tā ir nodrošinājusi bezmaksas mitināšanas serverus organizatoru veidotām vākšanas tiešsaistes sistēmām, pastiprināti sniegusi konsultācijas un atbalstu (potenciālajiem) organizatoriem un komunikācijas darbībām, uzlabojusi programmatūras lietotājdraudzīgumu vākšanai tiešsaistē, ko organizatori var izvēlēties izmantot, un tā ir nolēmusi attiecīgos gadījumos daļēji reģistrēt iniciatīvas.

Konkrēti, to reģistrācijas pieprasījumu īpatsvara straujo samazinājumu, kurus Komisija noraidījusi (tikai divi atteikumi no 17 ierosinātajām iniciatīvām, kas iesniegtas kopš 2015. gada aprīļa, salīdzinājumā ar 20 atteikumiem no 51 ierosinātas iniciatīvas laikposmā no 2012. gada aprīļa līdz 2015. gada martam), arī var sasaistīt ar Komisijas ieviesto praksi ļaut daļēju reģistrāciju gadījumos, kad šāda pieeja ir pamatota.

Šīs izmaiņas deva ievērojamus uzlabojumus, taču nebija saistītas ar likumdošanu. Lai nodrošinātu, ka EPI instruments ir pilnībā efektīvs un pieejams, prioritāte ir pieņemt jaunu

[6] Dienestu darba dokuments ir pieejams pārskatīšanai veltītajā lapā EPI tīmekļa vietnē.

[7] Papildus pētījumam par regulas par pilsoņu iniciatīvu IKT ietekmi, kas publicēts 2015. gada jūnijā, Komisija pasūtīja trīs citus pētījumus par datu prasībām attiecībā uz parakstītājiem; par elektroniskās identifikācijas (*eID*) izmantošanu un par vākšanas tiešsaistes sistēmām un tehniskajām specifikācijām saskaņā ar EPI regulu (ES) Nr. 211/2011 un Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1179/2011. Šie pētījumi ir pieejami pārskatīšanai veltītajā lapā EPI tīmekļa vietnē.

regulu, kā norādīts Kopīgajā deklarācijā par likumdošanas prioritātēm 2018.–2019. gadam, ko 2017. gada 14. decembrī pieņēma trīs iestāžu priekšsēdētāji.

Šis ziņojums ir otrais šāda veida ziņojums un ir ļoti līdzīgs visaptverošajam izvērtējumam, kas tika veikts pirms pašreizējās EPI regulas ierosinātās pārskatīšanas. Tādējādi tas pilnveido šo neseno izvērtējumu un ietver papildu informāciju un faktus par Eiropas pilsoņu iniciatīvas īstenošanu un darbību.

Turpmākajā iedaļā aplūkota pašreizējā situācija attiecībā uz EPI procedūru, kas ietver īsu analīzi par galvenajām problēmām, ar ko saskaras EPI ieinteresētās personas. Attiecīgos gadījumos ziņojumā ir atsauces uz dažiem uzlabojumiem, kas jau ir ieviesti vai kurus Komisija ir ierosinājusi savā priekšlikumā jaunai regulai.

INICIATĪVU PĀRSKATS

Pilsoņu iniciatīvas dzīves cikls ir balstīts uz regulā paredzētajiem noteikumiem un procedūrām. Iniciatīva ir jāuzsāk pilsoņu komitejai, un tad Komisija to reģistrē ar nosacījumu, ka ir izpildīti pieņemamības nosacījumi, jo īpaši tas, ka iniciatīva nav acīmredzami ārpus Komisijas pilnvaru darbības jomas. Tas kļūst par sākumpunktu paziņojumu par atbalstu vākšanai. Ja paziņojumu par atbalstu verifikācijā dalībvalstu kompetentās iestādes apstiprina, ka ir savākts parakstītāju skaita minimums, organizatori iesniedz savu iniciatīvu Komisijai, kurai ir trīs mēneši laika sniegt atbildi. Šajā posmā ietilpst arī tikšanās ar Komisiju un atklāta uzklausīšana, ko rīko Eiropas Parlamentā.

Kopš iepriekšējā ziņojuma par EPI piemērošanu 2015. gada martā Komisija ir saņēmusi 17 pieprasījumus reģistrēt ierosinātas pilsoņu iniciatīvas, no kuriem 15 pieprasījumi tika pieņemti, bet divi – atteikti. Turklāt divas iniciatīvas, kuru reģistrācija sākotnēji tika atteikta iepriekšējos trīs gadu periodos, Komisija reģistrēja saskaņā ar Tiesas nolēmumiem (skatīt turpmāk).

Turpmākajā tabulā sniegts pārskats par visu reģistrēto ierosināto pilsoņu iniciatīvu un atteikto reģistrācijas pieprasījumu skaitu kopš regulas piemērošanas uzsākšanas 2012. gada aprīlī.

	2012. gada aprīlis – 2015. gada marts	2015. gada aprīlis – 2018. gada marts	**Kopā kopš 2012. gada aprīļa**
Reģistrētās iniciatīvas kopā	31	17	**48**
Atteiktie reģistrācijas pieteikumi kopā	20	2	**22**

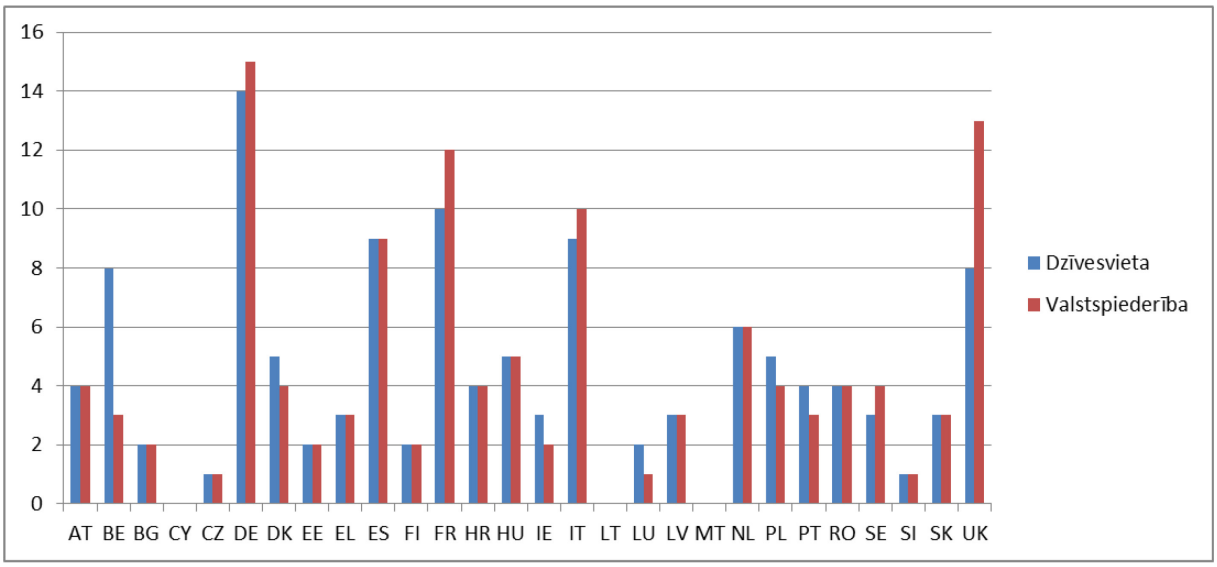
EPI PROCEDŪRAS ĪSTENOŠANA

Pilsoņu komiteja

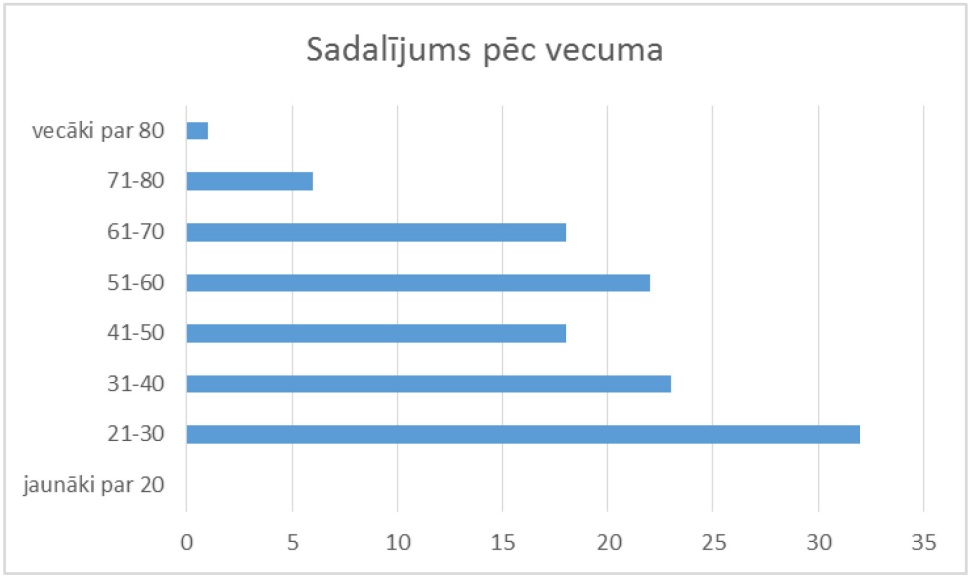
Pilsoņu iniciatīvas uzsākšanas priekšnosacījums ir pilsoņu komitejas izveide, kurā ietilpst vismaz septiņi ES pilsoņi, kas dzīvo septiņās dažādās dalībvalstīs un kas ir sasnieguši vecumu, kas tiem dod tiesības balsot Eiropas Parlamenta vēlēšanās. Kaut arī komitejas locekļu skaitam nav ierobežojuma, Komisija oficiāli reģistrē tikai šos septiņus locekļus.

Statistika par pilsoņu komiteju locekļiem attiecībā uz iniciatīvām, kas reģistrētas kopš 2015. gada aprīļa:

- *Komitejas locekļu dzīvesvieta un pilsonība*

- *Komitejas locekļu vecums (reģistrācijas brīdī)*

Iniciatīvu reģistrācija

Pirms sākt vākt paziņojumus par atbalstu, organizatoriem ir jāreģistrē sava iniciatīva Komisijā, kas jo īpaši tajā posmā pārbauda, vai pilsoņu komiteja atbilst iepriekš aprakstītajām prasībām. Tā arī pārbauda, vai ierosinātā iniciatīva nav acīmredzami ārpus Komisijas pilnvarām iesniegt Savienības tiesību akta priekšlikumu, lai īstenotu Līgumus, un vai tā nav acīmredzami aizskaroša, nenozīmīga vai maldinoša, kā arī, vai tā nav acīmredzamā pretrunā Savienības vērtībām.

Komisijai ir divi mēneši laika pārbaudīt, vai ir izpildīti EPI regulas 4. panta 2. punktā paredzētie nosacījumi.

Iepriekšējā ziņojumā jau tika uzsvērta problēma, ko organizatoriem rada reģistrācijas procedūra, jo īpaši attiecībā uz Komisijas pilnvaru jomu. Pēc tam tika ieviesti uzlabojumi divos līmeņos. Kopš 2015. gada komisāru kolēģija pieņem lēmumus par ierosināto pilsoņu iniciatīvu reģistrāciju, tādējādi parādot nozīmi, ko Komisija piešķir EPI un iedzīvotāju un viņu bažu uzklausīšanas prioritātei. Komisijas paziņojumu presei publicēšana arī ir nostiprinājusi reģistrācijas pamanāmību.

Turklāt Komisija ir ieviesusi praksi attiecīgos gadījumos iniciatīvas reģistrēt daļēji. Šādos gadījumos Komisija pieņēma lēmumu, kurā paredzēti reģistrācijas nosacījumi, tostarp norādīti Komisijas reģistrētie elementi un pamats, uz kā var vākt paziņojumus par atbalstu iniciatīvai.

Rezultātā kopš 2015. gada tikai divas ierosinātās iniciatīvas neizpildīja reģistrācijas prasības un tādējādi Komisija tās nevarēja reģistrēt (“Apturēt *Brexit*”; “Britu draugi – palieciet kopā ar mums ES”).

Kopš regulas piemērošanas uzsākšanas 2012. gadā sešas pilsoņu komitejas ir ierosinājušas tiesvedību Vispārējā tiesā pret Komisijas lēmumiem, ar kuriem atteikts reģistrēt to ierosinātās iniciatīvas[8]. Kaut arī ziņošanas laikposmā tiesvedība Tiesā ir turpinājusies, visas šīs prasības attiecas uz lēmumiem, kas pieņemti laikposmā no 2012. līdz 2014. gadam.

Vispārējā tiesa apstiprināja atteikuma lēmumus četrās lietās[9]. Divi no šiem četriem Vispārējās tiesas spriedumiem ir pārsūdzēti Eiropas Savienības Tiesā. Tiesa 2017. gada 12. septembrī noraidīja pārsūdzību pirmajā no šīm lietām un apstiprināja Vispārējās tiesas spriedumu un Komisijas lēmumu atteikt ierosinātās iniciatīvas reģistrāciju[10].

Divās citās lietās Komisija reģistrēja iniciatīvas, lai ievērotu spriedumus, kurus Eiropas Savienības Vispārējā tiesa taisīja 2017. gadā[11] (“Stop TTIP”, “Minority SafePack”). Pēc

[8] Lietas T-754/14, T-361/14, T-44/14, T-529/13, T-450/12, T-646/13.

[9] Lietas T-450/12, T-44/14, T-529/13, T-361/14.

[10] Lietas C-589/15, C-420/16.

[11] Lietas T-646/13, T-754/14.

tam pret Komisijas 2017. gada marta lēmumu reģistrēt iniciatīvu "Minority SafePack" tika iesniegta prasība par atcelšanu[12].

Komisijas priekšlikuma jaunai regulai mērķis ir uzlabot reģistrācijas procedūru, tostarp iespēju sniegt (provizorisku) informāciju organizatoriem, ja iniciatīva neietilpst Komisijas pilnvaru jomā. Tas arī precizē nosacījumus iniciatīvu daļējai reģistrācijai; t. i., ja tikai daļa iniciatīvas nav acīmredzami ārpus Komisijas pilnvarām iesniegt tiesību akta priekšlikumu, lai īstenotu Līgumus.

Paziņojumu par atbalstu vākšana

EPI regula paredz, ka atbalstu pilsoņu iniciatīvai var sniegt tikai tie Savienības pilsoņi, kuri ir sasnieguši vecumu, kas ļauj balsot Eiropas Parlamenta vēlēšanās un kas visur ES ir 18 gadi, izņemot Austriju, kur šis vecums ir 16 gadi.

Organizatoriem ir ne vairāk kā 12 mēneši laika savākt paziņojumus par atbalstu vai nu papīra formātā, vai tiešsaistē, izmantojot veidlapas, kas atbilst regulas III pielikumā iekļautajiem paraugiem.

Attiecībā uz paziņojumu par atbalstu vākšanu jaunākajai iniciatīvai, kas sasniedza viena miljona robežvērtību, – "Aizliegt glifosātu un aizsargāt no kaitīgiem pesticīdiem gan cilvēkus, gan vidi" – aptuveni 21 % paziņojumu tika savākts papīra formātā, bet aptuveni 79 % – tiešsaistē[13].

Datu prasības

Parakstītājiem ir jāizpilda prasība par pilsonības vai dzīvesvietas saikni ar attiecīgo dalībvalsti un jāsniedz personas dati, lai kompetentās iestādes dalībvalstīs tos varētu verificēt. Dažādās dalībvalstīs šīs prasības ir atšķirīgas.

Komisija pēc dalībvalstu lūguma ar deleģēto aktu var grozīt III pielikumā paredzētās parakstītāju datu prasības. Pēc pirmā grozījuma 2013. gadā saistībā ar sešām dalībvalstīm otrs grozījums 2015. gadā vienkāršoja prasības trim citām dalībvalstīm.

Šīs atšķirības datu prasībās attiecībā uz pilsoņu atbalstu ir nelabvēlīgi ietekmējušas pilsoņu iniciatīvas lietderību un efektivitāti: t. i., dažiem ES pilsoņiem ir liegts sniegt atbalstu; dažās valstīs ir nepieciešams liels personas datu apjoms vai prasīto datu veidus var uzskatīt par sensitīviem datiem, un tādējādi tas var atturēt pilsoņus no atbalsta paušanas; patlaban tiek izmantotas vismaz 13 veidlapas, kurās pieprasīti dažādi personas dati, kas padara paziņojumu par atbalstu vākšanu ļoti apgrūtinošu, jo īpaši papīra formātā; utt.

[12] Lieta T-391/17.

[13] Skaitļi, kas attiecas uz paziņojumu par atbalstu vākšanu, ir pieejami tikai par iesniegtajām iniciatīvām, jo tie ir vienīgie oficiālie skaitļi, kuri pieejami Komisijai un dalībvalstīm.

Šiem neatrisinātajiem jautājumiem 2017. gada septembrī pieņemtajā priekšlikumā ir pievērsta uzmanība prioritārā kārtā, un tie ir plaši aprakstīti priekšlikumam pievienotajā dienestu darba dokumentā.

Vākšana tiešsaistē

Viena no instrumenta stiprajām pusēm un bieži vien neatņemama organizatoru rīku kopuma sastāvdaļa ir parakstītāju paziņojumu par atbalstu vākšana tiešsaistē. Tomēr tā organizatoriem var būt ievērojams pārbaudījums.

Lai tiešsaistē vāktu paziņojumus par atbalstu, organizatoriem patlaban ir jāizveido pašiem sava sistēma (ieskaitot programmatūru un mitināšanas serveri) un tā jāsertificē kompetentajā iestādē dalībvalstī, kurā dati tiks glabāti. Tehniskās specifikācijas vākšanas tiešsaistes sistēmām ir noteiktas Komisijas 2011. gada 17. novembra Īstenošanas regulā (ES) Nr. 1179/2011, lai īstenotu prasības, kas noteiktas EPI regulā (6. pantā).

Vākšanas sistēmām ir jābūt arī vajadzīgajiem tehniskajiem un drošības parametriem, lai aizsargātu parakstītāju personas datus.

Komisija ir sniegusi plašu palīdzību EPI tiešsaistes vākšanas elementam. Saskaņā ar regulu Komisija 2011. gada decembrī bez maksas darīja pieejamu atklātā pirmkoda programmatūru, ko organizatori var izmantot ar vai bez izmaiņām. Tomēr viņi var izmantot citu programmatūru pēc savas izvēles.

Mitināšanas servera noteikšana, lai instalētu programmatūru, organizatoriem ir radījusi atkārtotas problēmas izmaksu ziņā, bet galvenokārt saistībā ar organizāciju, izraisot kavēšanos tiešsaistes vākšanas uzsākšanā. Komisija 2012. gadā nolēma piedāvāt organizatoriem bez maksas savos serveros mitināt viņu vākšanas tiešsaistes sistēmas, kas pārsniedz tās pienākumus saskaņā ar pašreizējo regulu.

Komisijas izstrādātā programmatūra nodrošina funkciju kopumu paziņojumu par atbalstu vākšanai tiešsaistē, parakstītāju datu drošai uzglabāšanai un datu eksportēšanai to tālākai iesniegšanai kompetentajām iestādēm dalībvalstīs.

Programmatūra ir regulāri atjaunināta, lai tajā pastāvīgi būtu jaunākā informācija un lai padarītu to lietotājiem ērtāku. Tā ietver iespēju vākt paziņojumus par atbalstu, izmantojot mobilās ierīces, piemēram, viedtālruņus vai planšetes, kā arī kampaņas vajadzībām izveidot saites sociālajos plašsaziņas līdzekļos un tīmekļa vietnēs. Papildu uzlabojumi ir izstrādāti cilvēkiem ar invaliditāti[14].

Kopš 2015. gada aprīļa Komisijas programmatūra ir izmantota divpadsmit iniciatīvām, no tām desmit iniciatīvām ir izmantots arī Komisijas mitināšanas pakalpojums.

[14] 2013. gadā tika veikts pētījums, lai atklātu visus elementus, kas neatbilstu paraugpraksei piekļūstamības jomā. Īstenojot jauno projektu, lai uzlabotu lietotāja pieredzi, kas ieviests 2017. gadā, pirms piemērošanas tika iekļauta paraugprakses izmantošana attiecībā uz piekļūstamību. Attiecībā uz piekļūstamību tiek veikts papildu darbs.

Līdz šim nav ziņots par "uzlabota elektroniskā paraksta" (saskaņā ar 5. panta 2. punktu) izmantošanu.

Vākšanas grafiks

Organizatoriem ir dots viens gads laika savākt paziņojumus par atbalstu no datuma, kurā Komisija reģistrē viņu iniciatīvu. Praksē, ņemot vērā vākšanas uzsākšanas loģistikas prasības, organizatoriem bieži vien ir mazāk nekā viens gads laika atbalsta vākšanai. Piemēram, daudzi organizatori nesāk sagatavošanas darbus atbalsta vākšanai, pirms nav saņēmuši apstiprinājumu, ka viņu iniciatīva tiks reģistrēta, kaut arī regula ļauj viņiem lūgt attiecīgajai dalībvalstij sertificēt viņu vākšanas tiešsaistes sistēmas pirms iniciatīvas reģistrācijas. Pieredze liecina, ka vākšanas procesa rezultātu ļoti lielā mērā ietekmē arī kampaņas rīkošanas līmenis un kvalitāte[15].

Iniciatīvas "Mamma, tētis un bērni" organizatori Ombudam iesniedza sūdzību par Komisijas juridisko interpretāciju attiecībā uz 12 mēnešu vākšanas laikposmu. Ombuds konstatēja, ka saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem Komisijai bija pamats uzskatīt, ka paziņojumu par atbalstu vākšana sākas ierosinātās iniciatīvas reģistrācijas dienā[16].

Lai risinātu iepriekš minētos jautājumus, priekšlikums pārskatītai EPI regulai ietver vairākus uzlabojumus – sākot no elastīgāka grafika, jo īpaši iespējas organizatoriem izvēlēties vākšanas laikposma sākuma datumu (līdz pat trīs mēnešus pēc reģistrācijas datuma), un beidzot ar centrālas vākšanas tiešsaistes sistēmas nodrošināšanu, kuru Komisija kā alternatīvu individuālām sistēmām izveidos un pārvaldīs bez maksas.

Paziņojumu par atbalstu verifikācija un iesniegšana Komisijai

Tiklīdz organizatori ir savākuši vajadzīgo skaitu paziņojumu par atbalstu (viens miljons kopumā un minimālās robežvērtības, kas sasniedzamas vismaz septiņās valstīs), viņi tos iesniedz valstu kompetentajām iestādēm, kurām ir trīs mēneši laika verificēt un sertificēt derīgo paziņojumu par atbalstu skaitu.

Ja tiek apstiprināts, ka ir sasniegts minimālais parakstītāju skaits, organizatori iesniedz savu iniciatīvu Komisijai. Līdz 2015. gada martam Komisijai tika sekmīgi iesniegtas trīs iniciatīvas (kā aprakstīts iepriekšējā ziņojumā), un 2017. gada 6. oktobrī tām sekoja viena papildu iniciatīva "Aizliegt glifosātu un aizsargāt no kaitīgiem pesticīdiem gan cilvēkus, gan vidi".

Visu dalībvalstu iestādēm ir lūgts verificēt paziņojumus par atbalstu iniciatīvai "Aizliegt glifosātu un aizsargāt no kaitīgiem pesticīdiem gan cilvēkus, gan vidi". Attiecībā uz šo iniciatīvu kompetentās iestādes atzina par derīgiem vairāk nekā 87 % no savāktajiem paziņojumiem par atbalstu. Tikai divas iestādes ieguva rezultātus, kas zemāki par 75 %.

[15] Jāatzīmē, ka iniciatīva "Aizliegt glifosātu un aizsargāt no kaitīgiem pesticīdiem gan cilvēkus, gan vidi" spēja savākt vajadzīgo skaitu paziņojumu par atbalstu tikai aptuveni piecu mēnešu laikā.

[16] Lēmums lietā 1086/2017/PMC.

Verifikācija, izmantojot gadījumizlasi, tika veikta 12 dalībvalstīs (no tām divās – papīra formātā savāktajiem paziņojumiem par atbalstu un vienā – tiešsaistē savāktajiem paziņojumiem par atbalstu). To dalībvalstu starpā, kuras izmantoja gadījumizlasi un kuras verificēja visus paziņojumus par atbalstu, netika novērotas būtiskas rezultātu atšķirības attiecībā uz paziņojumu par atbalstu derīgumu.

Ceturtā iniciatīva "Aizliegt glifosātu un aizsargāt no kaitīgiem pesticīdiem gan cilvēkus, gan vidi" savāca atbalstu no 1 070 865 parakstītājiem[17].

Dalībvalstis, kurās visām četrām sekmīgajām EPI izdevās sasniegt robežvērtību, ir Vācija, Spānija un Itālija.

Kopējais (kumulatīvais) parakstītāju skaits katrā valstī attiecībā uz četrām sekmīgajām iniciatīvām:

AT	**BE**	**BG**	**HR**	**CY**	**CZ**	**DK**	**EE**	**FI**	**FR**
132 923	102 095	15 462	14 273	10 147	33 019*	29 610*	6023*	32 100	220 463*
DE	**EL**	**HU**	**IE**	**IT**	**LV**	**LT**	**LU**	**MT**	**NL**
2 202 500	89 243	97 026	23 822	1 450 862	13 889	30 286	18 034	26 899	98 403
PL	**PT**	**RO**	**SK**	**SI**	**ES**	**SE**	**UK**		
285 857	98 823*	116 907*	67 211*	43 272	322 429	33 831	147 376*		

* *Paziņojumu par atbalstu kopskaits, ieskaitot sertifikātus, kas saņemti pēc attiecīgās iniciatīvas iesniegšanas datuma Komisijā.*

Noteikumi par paziņojumu par atbalstu verifikāciju tika izstrādāti ar nolūku dalībvalstīm dot zināmu elastību, lai būtu iespējams izmantot valstu līmenī spēkā esošās procedūras attiecībā uz līdzīgiem instrumentiem, tādējādi mazinot administratīvo slogu. Tas ir radījis situāciju, kurā datu apjoms, ko pieprasa no parakstītājiem, un verifikācijas procesa darbības joma katrā dalībvalstī atšķiras. Tomēr nesen veiktā pētījumā par datu prasībām ir secināts, ka pašreizējā verifikācijas pieeja, kas paredzēta regulā, ir labi izstrādāta salīdzinājumā ar līdzīgiem instrumentiem reģionālā un valstu līmenī. Līdz šim arī nav ziņots par nevienu būtisku krāpšanu.

Ir arī jāatzīmē, ka termiņa neesamība sekmīgas iniciatīvas iesniegšanai Komisijā var radīt samulsumu un neskaidrību pilsoņiem, kuri snieguši atbalstu, kā arī ES iestādēm, attiecībā uz sekmīgu iniciatīvu turpmākajiem pasākumiem. Komisijas priekšlikumā šis jautājums tiek risināts, nosakot termiņu iniciatīvas iesniegšanai.

Komisijas veiktā pārbaude un turpmākie pasākumi

Šajā posmā organizatori tiek aicināti tikties ar Komisiju, un Eiropas Parlamentā tiek rīkota atklāta uzklausīšana. Šā trīs mēnešu ilgā pārbaudes posma rezultāts ir paziņojuma

[17] Ar parakstītāju sadalījumu pa valstīm var iepazīties tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/successful/details/2017/000002.

pieņemšana, kurā Komisija izskaidro rīcību, ko tā plāno veikt (ja tāda tiek plānota), un šādas rīcības iemeslus (10. pants).

Iniciatīva "Aizliegt glifosātu un aizsargāt no kaitīgiem pesticīdiem gan cilvēkus, gan vidi" aicināja Eiropas Komisiju "*ierosināt dalībvalstīm aizliegt glifosātu, reformēt pesticīdu apstiprināšanas procedūru un visā ES noteikt obligātus mērķrādītājus, pēc kuriem samazināt pesticīdu lietojumu*." Komisija 2017. gada 23. oktobrī uzņēma organizatoru pārstāvjus, un Komisiju pārstāvēja priekšsēdētāja pirmais vietnieks Franss Timmermanss un ES veselības un pārtikas nekaitīguma komisārs Vītenis Andrjukaitis. Eiropas Parlamentā 2017. gada 20. novembrī notika atklāta uzklausīšana, kurā piedalījās komisārs Vītenis Andrjukaitis.

Komisija 2017. gada 12. decembrī pieņēma paziņojumu, kurā izklāstīja pasākumus, ko tā iecerējusi veikt. Kaut arī Komisija nepieņems priekšlikumu aizliegt glifosātu saturošus herbicīdus, jo lēmums atjaunot glifosāta apstiprinājumu uz pieciem gadiem ir pilnībā pamatots gan zinātnisku, gan juridisku apsvērumu dēļ, tā līdz 2018. gada maijam iesniegs tiesību akta priekšlikumu īpašā nolūkā uzlabot zinātnisko novērtējumu un lēmumu pieņemšanas pārredzamību. Komisija arī pastiprinās centienus, lai pastāvīgi un izmērāmi samazinātu pesticīdu lietošanas radīto risku.

Turpmāk ir sniegta jaunākā informācija par iniciatīvām, kas iesniegtas Komisijai līdz iepriekšējā ziņojuma par Eiropas pilsoņu iniciatīvu pieņemšanai 2015. gada 31. martā.

Iniciatīva "Stop vivisection" (kas Komisijai tika iesniegta 2015. gada 3. martā) aicināja Komisiju "*atcelt Direktīvu 2010/63/ES par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību un iesniegt jaunu priekšlikumu, ar ko tiek izbeigti izmēģinājumi ar dzīvniekiem un tiek noteikts, ka biomedicīnas un toksikoloģijas pētījumos obligāti jāizmanto dati, kas tieši atbilst cilvēku sugai.*" 2015. gada 11. maijā tika rīkota sanāksme; Komisiju pārstāvēja priekšsēdētāja vietnieks Jirki Katainens un augstākās amatpersonas no attiecīgajiem departamentiem. Eiropas Parlamentā tajā pašā dienā tika rīkota atklāta uzklausīšana, kuras laikā pirmo reizi izteikties tika aicināti ārējie eksperti. Komisiju pārstāvēja priekšsēdētāja vietnieks Jirki Katainens.

Komisija 2015. gada 3. jūnijā pieņēma paziņojumu, kurā paziņots par darbībām četros virzienos; t. i. , paātrināt progresu "trīs R" (angļu val.: *replace, reduce, refine*) jomā, proti, aizstāt, samazināt un pilnveidot dzīvnieku izmantošanu ar zināšanu apmaiņas palīdzību; izstrādāt, apstiprināt un īstenot jaunas, alternatīvas pieejas izmēģinājumiem ar dzīvniekiem; panākt "trīs R" principa ievērošanu un saskaņot attiecīgos nozares tiesību aktus; iesaistīties dialogā ar zinātnieku aprindām.

Komisija 2016. gada 6. un 7. decembrī Briselē rīkoja zinātnisku konferenci, lai izvērtētu progresu, kas panākts saistībā ar iniciatīvu veiktajos turpmākajos pasākumos, un

apspriestu, kā izmantot biomedicīnas un citu pētniecības jomu jaunākos sasniegumus zinātniski pamatotu pieeju izstrādē, kurās neizmanto dzīvniekus[18].

Ir jāatzīmē arī tas, ka pēc iniciatīvas "Stop vivisection" organizatoru sūdzības Ombudam lēmumā tika secināts, ka Komisija nav pieļāvusi administratīvu kļūmi šīs iniciatīvas izskatīšanā (2017. gada aprīlis)[19].

Attiecībā uz iniciatīvu "Viens no mums", par kuru Komisija atbildēja, ka tā uzskata spēkā esošo tiesisko regulējumu par atbilstošu, organizatori cēla prasību Eiropas Savienības Vispārējā tiesā, prasot atcelt Komisijas paziņojumu, ko tā pieņēmusi, reaģējot uz iniciatīvu. Procedūra tiek izskatīta Vispārējā tiesā[20].

Attiecībā uz iniciatīvu "Ūdens un sanitārija ir cilvēka tiesības! Ūdens ir sabiedrisks labums, nevis prece!" kopš Komisijas paziņojuma pieņemšanas 2014. gada martā[21] ir īstenotas vairākas turpmākas darbības. Īpaši jāatzīmē iniciatīvas ieguldījums "ūdens un sanitārijas" kā nozīmīgas prioritārās jomas saglabāšanā ES attīstības pamatprogrammā[22] pēc 2015. gada un pēc tam ilgtspējīgas attīstības mērķu sarakstā Apvienoto Nāciju Organizācijas "Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam"[23]. Turklāt Komisija 2018. gada 1. februārī[24] pieņēma priekšlikumu pārskatītai direktīvai par dzeramo ūdeni, kas, reaģējot uz iniciatīvu, cita starpā paredz pienākumu dalībvalstīm nodrošināt, ka neaizsargātām un marginalizētām grupām ir piekļuve ūdenim. Eiropas sociālo tiesību pīlārs, par kuru 2017. gada 17. novembrī paziņoja Eiropas Parlaments, Padome un Komisija[25], arī ietver principu, ka ikvienam ir tiesības uz piekļuvi labas kvalitātes pamatpakalpojumiem, tostarp ūdensapgādes un sanitārijas pakalpojumiem (20. princips – "Piekļuve pamatpakalpojumiem").

Priekšlikumā pārskatīt Eiropas pilsoņu iniciatīvu Komisija ir iekļāvusi vairākus uzlabojumus, jo īpaši iniciatīvas pārsūtīšanu, tiklīdz tā ir saņemta, Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai, iekļaujošāku atklāto uzklausīšanu Eiropas Parlamentā nolūkā nodrošināt visu to ieinteresēto personu līdzsvarotu pārstāvību, uz kurām attiecas iniciatīva, un pārbaudes

[18] Sīkāka informācija par turpmākajiem pasākumiem ir pieejama EPI reģistra īpaši tam veltītajā lapā.

[19] Lieta 1609/2016/JAS.

[20] Lieta T-561/14.

[21] Skatīt arī attiecīgo EPI reģistra turpmāko pasākumu lapu.

[22] Paziņojums "Cilvēka cienīgu dzīvi visiem: no koncepcijas līdz kopīgai rīcībai", 2014. gada 2. jūnijs, COM(2014) 335.

[23] https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld.

[24] COM(2017) 753, 1.2.2018.

[25] https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_lv.pdf

posma pagarinājumu no trīs līdz pieciem mēnešiem, lai dotu vairāk laika diskusijām un ļautu tās ņemt vērā Komisijas atbildē.

Pārredzamība – finansējums

Saskaņā ar 9. pantu organizatoriem ir jāsniedz informācija par tāda finansējuma avotiem, kura vērtība gadā uz vienu sponsoru pārsniedz EUR 500. Šī informācija tiek publicēta EPI reģistrā.

Pārskats par to iniciatīvu sponsorēšanu, kas reģistrētas kopš 2015. gada aprīļa.

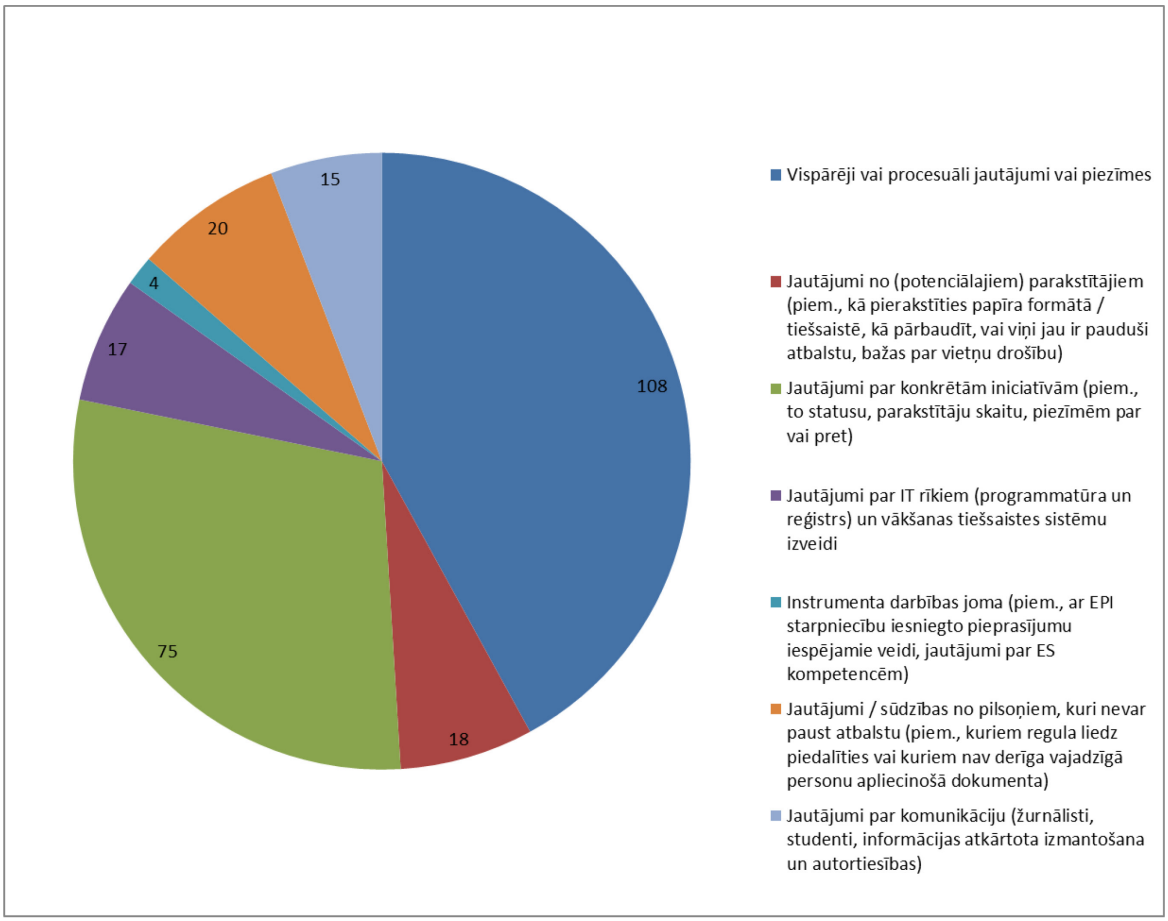
	NAV FINANSĒJUMA AVOTU	**KOPĒJAIS FINANSĒJUMA APJOMS NEPĀRSNIEDZ EUR 10 000**	**KOPĒJAIS FINANSĒJUMA APJOMS PĀRSNIEDZ EUR 10 000**
Iniciatīvu skaits	8	2	7

Paziņotais atbalsts un finansējums iniciatīvai "Aizliegt glifosātu un aizsargāt no kaitīgiem pesticīdiem gan cilvēkus, gan vidi" sasniedz EUR 328 399, kas ir līdz šim lielākā summa sekmīgai pilsoņu iniciatīvai.

Atbalsts un izpratnes veicināšana

Kontaktpersona

Saskaņā ar 4. panta 1. punktu ir pieejama kontaktpersona, ko mitina *Europe Direct* kontaktcentrs. Kopš 2015. gada aprīļa kontaktpersona ir izskatījusi 257 informācijas pieprasījumus no iedzīvotājiem.

Jautājumi tiek novirzīti Komisijai, ja *Europe Direct* kontaktcentrs nevar atbildēt tieši, piemēram, ja jautājumi ir saistīti ar to, vai iespējamā iniciatīva atbilst reģistrācijas kritērijiem; uz šādiem jautājumiem tiek sniegtas neformālas atbildes, neskarot jebkādu Komisijas oficiālu atbildi pēc iespējama reģistrācijas pieprasījuma. Kopš 2015. gada aprīļa Komisijai ir novirzīti 66 jautājumi.

Organizatoru konts

Tiklīdz iniciatīva ir oficiāli reģistrēta, Komisija atbild uz organizatoru jautājumiem tieši, izmantojot šim nolūkam izveidotu organizatoru kontu EPI tīmekļa vietnē. Atbildes pastāvīgi tiek sniegtas arī pa e-pastu un tālruni.

IT atbalsts

Komisijas atbalsts tiek piedāvāts attiecībā uz tās vākšanas tiešsaistes sistēmas lietošanu, kā arī par vākšanas tiešsaistes sistēmu mitināšanu uz tās serveriem: pēdējo trīs gadu laikā ir apstrādāti gandrīz 300 pieprasījumi par šiem aspektiem. Palīdzība tiek sniegta, izmantojot arī *Joinup* platformu, kas dod iespēju ieinteresētajām personām piekļūt informācijai par jaunākajām norisēm.

Atbalsts tulkošanai

Iniciatīvu tulkošana ir organizatoru pienākums, un jau no paša sākuma tas ir bijis apgrūtinošs process. Kopš 2015. gada Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas organizatoriem piedāvātais atbalsts tulkošanas jomā ir novērtēts atzinīgi un ir būtiski

palīdzējis uzlabot situāciju. Kā norādīts Komisijas priekšlikumā jaunai regulai, tā plāno tulkot iniciatīvu saturu, un, sākot no 2018. gada, jau ir sākusi organizatoriem nodrošināt šādus tulkojumus.

Citi jautājumi

Cits būtisks, jauns priekšlikuma elements ir sadarbības tiešsaistes platformas izveide, lai atbalstītu apmaiņu ar labu praksi EPI speciālistu starpā, jo īpaši izmantojot diskusiju forumu un citus atbalsta un mācību instrumentus un mehānismus. Eiropas Parlamenta izmēģinājuma projekta ietvaros Komisija jau ir uzsākusi šādas platformas izveidi, kuru paredzēts testēt un pilnveidot līdz brīdim, kad saskaņā ar jauno regulu tiks darīta pieejama pilnībā izstrādāta versija. Paredzams, ka platformas pirmā versija tiks publiskota 2018. gada aprīlī.

Sadarbības platformas darbības uzsākšana arī sakritīs ar komunikācijas kampaņas sākumu par pilsoņu iniciatīvu kopumā, kura ietvers mērķtiecīgu rīku un produktu izmantošanu instrumenta atpazīstamības veicināšanai, vispārējai sabiedrībai adresētai popularizēšanai sociālajos plašsaziņas līdzekļos, kā arī pasākumu rīkošanu dalībvalstīs, koncentrējoties uz iespējamiem viedokļu izplatītājiem.

NOBEIGUMS

Balstoties uz ES iestāžu, struktūru un ieinteresēto personu viedokļiem, Komisija ir rūpīgi izvērtējusi atlikušās nepilnības un novērsusi tās savā 2017. gada 13. septembra priekšlikumā regulai. Pārskatīšana dos daudzus un dažādus vienkāršojumus un uzlabojumus pilsoņiem un organizatoriem visos secīgajos EPI dzīves cikla posmos. Tā palīdzēs pilnībā īstenot EPI kā instrumenta diskusiju un pilsoņu līdzdalības Eiropas līmenī veicināšanai potenciālu un pietuvinās ES tās pilsoņiem atbilstīgi Komisijas prioritātei Nr. 10 (“Demokrātisku pārmaiņu Savienība”).

Eiropas Parlaments un Padome patlaban apspriež priekšlikumu, un trīs iestādes Kopīgajā deklarācijā ir apņēmušās tam piešķirt prioritāti likumdošanas procesā, lai nodrošinātu būtisku progresu un, ja iespējams, īstenošanu līdz 2019. gada Eiropas vēlēšanām. Komisija aicina to pieņemt līdz 2018. gada beigām, lai regula varētu stāties spēkā 2020. gada janvārī un pēc iespējas drīz nodrošināt tās būtisko labumu ES demokrātijai un pilsoņu līdzdalībai.

Tikmēr Komisija turpina darbu pie tā, lai uzlabotu EPI darbību pastāvošā tiesiskā regulējuma ietvaros. Sadarbības tiešsaistes platformas pirmā versija sāks darboties 2018. gada aprīlī, un Komisija palielinās savas komunikācijas un izpratnes veicināšanas darbības par EPI instrumentu, izmantojot komunikācijas kampaņu, kas sāksies 2018. gadā.

Komisija atbilstīgi savām 10 politiskajām prioritātēm arī turpmāk veiks pasākumus saistībā ar sekmīgām iniciatīvām, ja tas būs vajadzīgs, un atklāti paudīs savus sīki

izklāstītos iemeslus gadījumos, kad tas tā nebūs. Komisija ir apņēmusies veikt turpmākus pasākumus trijās no četrām sekmīgajām iniciatīvām un ir paziņojusi par tiesību aktu priekšlikumiem vai tādus pieņēmusi divās no sekmīgajām iniciatīvām.

EPI instruments, kā to apliecina 9 miljoni paziņojumu par atbalstu, kas līdz šim savākti par dažādām iniciatīvām, sekmē pilsoņu līdzdalību visā kontinentā un veicina visas Eiropas mēroga diskusiju veidošanos un iesaisti ES demokrātijas izpausmēs. Tieši iesaistot pilsoņus un ļaujot viņiem izvirzīt savas idejas par viņiem svarīgiem jautājumiem, EPI dod pievienoto vērtību ES tiesību aktu izstrādes procesā un palīdz pietuvināt pilsoņus Savienībai.